

бог, но ... в черните му като въглен очи гореше темпераментът и знойният климат на Андалузия, нещо пламенно и страстно, което въздействаше по-силно от всичко останало, но което не бе земна чувственост, а по-скоро фанатизъм, в който прозираше дори нещо жестоко и зловещо.<sup>35</sup> В този портрет е и целият му характер - един човек, изтъкан от противоречия, човек-демон, у когото разумът и чувствата са в непрестанно единоборство. Но в края на краищата *волята* винаги взема връх и успява да потисне, макар и временно, опасните припламвания на емоциите и съмненията. И Фани Хорн е кълбо от противоречия: нейните вътрешни монолози показват, че душата ѝ е кипящ котел: жена, която в определени моменти съзнава безсмислието на своето преследване на монаха и се укорява за униженията, на които сама се подлага. А в други случаи страстта я завладява напълно и безразсъдно. Тогава тя се превръща в „хищно животно, което се наслаждава на неминуемата сигурност на плячката си.“

Димов е майстор на контрастите. На полюсните настроения. В неговите жени се кръстосват взаимно отричащи се качества. Такава е Елена - коварна и пряма едновременно, такава е Адриана, която се презира, заради намерението си да отнеме Адамов от годеницата му, но няма воля да спре недостойната си игра. Такава е и Ирина, която понякога мрази Борис „затова, че той я беше направил своя съучастница ... че беше умъртвил радостта ѝ от света и живота, които обичаше тъй много.“<sup>36</sup> И все пак тя няма моралната сила да го напусне, защото неговият свят е станал и неин свят.

\* \* \*

Бащата на Адриана - старият Гайтанов - казва за нея, че тя се е родила „с мрачния жребий на оная прокълната от векове красота, която привлича нещастията и смъртта“. В „Осъдени души“ писателят нарича Фани Хорн „прокълната душа“. В разказа „Севастопол, 1913 г.“ Виктор Ефимич също споменава това явно ключово понятие у Димов: „Тия прокълнати жени (курсив - Л. Г.) съдържат елемент на опасност, зад който стои смъртта...“<sup>37</sup>

Димов търси фатални жени с фатални съдби. „Вие сте самата съдба, взела човешки образ, за да причинява нещастия“ - казва Бенц на Елена Петрашева. И докато при Стаматов например жената като образ не претърпява развитие - неговият подход към нея е метафизически, при Димов - тъкмо обратното - той е диалектически и удивлява с богатството, дълбочината и